

Сваке године првог уторка у мају обележава се Светски дан астме с циљем подизања свести о овој болести и побољшања здравствене заштите оболелих од астме широм света. Водећа тема овогодишњег Светског дана астме је "Ви можете контролисати своју астму". Напретком лечења, због индивидуалног приступа у терапији, резултати код болесника указују на смањење ограничења у свакодневном животу. Први Светски дан астме, 1998. године обележен је у више од 35 земаља, а данас је постао један од најважнијих дана којим се подиже свест и знање о болести, која је некада имала смртоносне последице, и упркос развоју нових лекова и смерница у лечењу, код великог броја пацијената и даље је слабо контролисана и многи непотребно пате од њених симптома.

Шта је астма?

Астма је хронична болест дисајних путева (бронхија). Зависно од тежине болести, манифестује се различитим симптомима који могу бити стални или се појављују периодично. Најчешћи симптоми астме су: напади сувог кашља (понекад само суво кашљуцање);

- осећај недостатка ваздуха са или без феномена чујног дисања;
- притисак у грудном кошу уз осећај надутости плућа;
- ноћно или рано јутарње буђење (обично пред зору) због осећаја недостатка ваздуха или сувог кашља.

Симптоми обично пролазе спонтано или након узимања одговарајућих лекова. У основи астме је хронична упална реакција слузокоже дисајних путева, најчешће алергијска, која у фазама погоршања узрокује стезање мишића малих дисајних путева и појачано стварања слузи што доводи до отежаног протока ваздуха и узрокује гушење и друге симптоме болести. Код алергијске астме нападе узрокују различити алергени, а код неалергијске разни неалергијски фактори: физички напор, удисање хладног и сувог ваздуха, вирусне инфекције, јаке емоције, загађење ваздуха (најчешће дуванским димом).

Како настаје астма?

У основи је хронична упална реакција, најчешће алергијска. Упала слузокоже узрокује поремећај у функционисању мишића дисајних путева који тако постају хиперреактивни. Хиперреактивност заправо значи да ће мишићи, као одговор већ на малу количину провокацијски материје, бурно реаговати стискањем (спазмом) и тако узроковати сужење дисајних путева.

Овако бурно реаговање код здравих се људи не догађа.

Осим хиперреактивности, упала узрокује и појачано стварање слузи која се накупља у дисајним путевима те тако додатно блокира проток ваздуха.

Сви ови поремећаји изазивају већ наведене симптоме недостатка ваздуха, гушења, пиштања при дисању, кашља итд. При протоку ваздуха кроз тако сужене дисајне путеве приликом издисаја настаје звучни феномен "свирања" који је карактеристичан за напад астме.

Важно је знати да је одређен ниво упале присутан и између напада, а да се напади јављају када се интензитет упале појача, посебно након интензивне изложености спољним или унутрашњим факторима (покретачима астме).

Који облици астме постоје?

Најчешће се астма дели на алергијску и неалергијску астму. Ова подела се заснива на чињеници да код неких болесника нападе покрећу спољни узрочници (алергени), а код других разни физички или хемијски фактори.

Сезонске алергије настају периодично, сезонским отпуштањем полена разних биљака. Ако се ваше сметње појављују у одређено годишње доба значи да сте вероватно алергични на полен трава, дрвећа или корова које разноси ветар.

Можете бити алергични на више биљака, па имати сметње на пролеће због полена дрвећа, а на јесен због полена корова.

Зато је сваки случај посебан и захтева одговарајуће лечење.

Ако ваше сметње трају целу годину или се разбуктавају неколико пута годишње, могуће је да сте алергични на материје чије појављивање није везано за годишње доба, као што су то на пример кућна прашина (налази се у кућном намештају, постељини, теписима, душецима и др.), длака кућних љубимаца, излучевине инсеката (бубашваба) или споре разних гљивица.

Могуће је паралелно развити преосетљивост и на полен биљака и на споре гљивица.

У посебну групу издваја се астму изазвану лековима, физичким напором, емотивним стресом и слично.

Шта је алергија?

"Алергија" је појам који означава преосетљивост на материју која је иначе код здравих људи потпуно безопасна. Реакција тела на такву материју изазива симптоме попут кијања, свраба, сузења очију те цурења или зачепљености носа. У медицини се овакви симптоми називају алергијски ринитис („r hinitis allergica“, од грчке речи „rhino“, нос), рин окоњуктивитис тис, поленоза. Код неких људи присутне су теже сметње, као што је тешко дисање, гушење и тзв. "свирање" у грудима, што се назива алергијском астмом (или " Asthma bronchale "). Честа појава је повезаност алергије и астме. Сматра се да око 40% болесника са алергијским ринитисом има астму, а да чак 90% пацијената са астмом има и алергијски ринитис. Алергијски ринитис често претходи астми па се сматра директним ризиком развоја астме. Истовремено лечење алергијског ринитиса је неопходно за ефикасно лечење астме.